

Asia: VN/4118/2019

Lausuntopyyntö parlamentaarisen ohjausryhmän ja asiantuntijatyöryhmän mietinnöstä, luonnos hallituksen esitykseksi avoimuusrekisterilaiksi

Lausunnonantajan lausunto

Kannatatteko avoimuusrekisterin perustamista Suomeen?

Kyllä

Mikä esillä olevista kolmesta avoimuusrekisterin soveltamisalavaihtoehdosta tulisi valita (eli mihin tahoihin kohdistuvaa lobbausta ilmoitusvelvollisuuden tulisi koskea)?

Eduskunta ja ministeriöt

Yleiset huomiot esityksestä

Fipra Finland Oy kiittää oikeusministeriötä mahdollisuudesta kommentoida luonnosta hallituksen esitykseksi avoimuusrekisterilaiksi.

Fipra Finland Oy on jo lähes 25 vuoden ajan ollut mukana luomassa edunvalvontakulttuuria Suomeen ja pidämme tervetulleena asian edistämistä nyt myös lainsäädäntötasolla. On tärkeää, että Suomeen luodaan toimiva ja käyttäjilleen selkeä avoimuusrekisteri, joka tukee avointa edunvalvontaa ja demokraattista päätöksentekoprosessia.

Muutamia huomioita esityksestä:

Julkisessa keskustelussa vaikuttamistyöhön kiinnitetty huomio on keskittynyt etupäässä vaikuttamistoiminnan neuvonantoa tarjoaviin konsulttiyrityksiin. Nyt perustettavan rekisterin tulisi heijastaa vallitsevaa todellisuutta ja kohdella tasapuolisesti kaikkia tahoja, niin yrityksiä, yhteisöjä, liittoja kuin kansalaisjärjestöjä, jotka pyrkivät vaikuttamaan poliittiseen päätöksentekoon. Tasapuolisuuden takaamiseksi tulee varmistaa myös, että asianajotoimistot ja lakitoimistot ovat

rekisteröintivelvollisia tahoja (siltä osin kuin ne tekevät luonnoksessa kuvaillun mukaista vaikuttamista tai sen neuvontaa).

Esitysluonnoksen mukainen ilmoitusvelvollisuus saattaa johtaa kaksinkertaisiin ilmoituksiin vaikuttamistoimenpiteestä tilanteessa, jossa vaikuttamistoiminnan konsultointia saanut taho tapaa päättäjän yhdessä konsultointia antaneen tahon kanssa. Esitystä tulisi korjata siten, että ilmoitusvelvollisuus rajataan selkeästi yhdelle asianosaiselle.

Vaikuttamistoiminnan konsultointia tekevien yritysten asiakkaista moni on ulkomaisia ja ulkomaille rekisteröityjä monialayrityksiä, joilla voi olla tarpeita esittää näkemyksiään useassa eri hallinnonaloja koskevassa lainsäädäntöhankkeessa. Esitysluonnoksessa ei oteta kantaa ulkomaisten toimijoiden ilmoitusvelvollisuuteen ja siihen, miten toimitaan tilanteessa, jossa ulkomaille rekisteröidyn vaikuttamistoimintaa tekevän yrityksen taholta ollaan useasta toimipisteestä ja usean henkilön taholta yhteydessä eri lainsäädäntöasioihin liittyen. Ilmoitusvelvollisuuden tulee pysyä kohtuullisena myös näissä tapauksissa.

Konsulttiyritysten kannalta pidämme ongelmallisena vaikuttamistoimiin käytettävien resurssien määrittelemistä. Konsultointia hankkivien tahojen konsulttiyrityksille määrittämä budjetti kokonaisuudessaan on harhaanjohtava, sillä toimeksiannot pitävät lähes poikkeuksetta sisällään muutakin kuin vaikuttamista, kuten tiedonkeruuta julkisista lähteistä, lehdistökatsauksia, strategista neuvonantoa yms. Lisäksi on huomioitava, että toimeksiantajien maksamat palkkiot kattavat myös konsulttiyrityksen kulut ja katteen, kummallakaan ei ole mitään tekemistä varsinaisen vaikuttamistyön kanssa. Itse vaikuttamistyöhön käytettävien summien arviointi on täten erittäin vaikeaa ja pelkän tilin koon ilmoittaminen antaa siitä täysin väärän kuvan. Konsulttiyritykset toimivat usein taustoittavan neuvonantajan roolissa jättäen suoran vaikuttamisen konsultointia hankkivalle taholle. Voidaan kysyä, onko tällainen taustoittava työ ja yhteyksien luominen ylipäänsä vaikuttamistyötä jos toimiston edustaja ei itse ole aktiivinen varsinaisissa tapaamisissa päättäjien kanssa.

Pidämme tärkeänä eri sidosryhmistä ja erityyppisistä toimijoista koostuvan neuvottelukunnan asettamista seuraamaan rekisterin toimeenpanoa ja kehittämään sen toimintaa. Erityisen toivottavaa on, että asetettava neuvottelukunta työskentelee yhteistyössä VTV:n kanssa aivan alusta saakka sen laatiessa ohjeistusta rekisterin toimintaan liittyen. Vain näin voidaan taata, että rekisteri seuraa vaikuttamisen kannalta oleellisia asioita eikä rasite rekisteröitymisvelvollisille tahoille muodostu kohtuuttomaksi.

Marzano Ilari
Fipra Finland Oy